

Lovende forsøk med herpesvaksine

Utpøring av en profylaktisk vaksine mot herpes simplex type-2 har vist gode resultater hos kvinner som er seronegative for både herpes simplex type-1 og -2 (N Engl J Med 2002; 347: 1652–61). To randomiserte, dobbeltblinde undersøkelser med bruk av en vaksine basert på glykoprotein D ble utført blant folk med seksualpartnere med herpes simplex type-2. I den ene studien var de undersøkte seronegative mot herpes simplex virus type-1 og -2, mens de i den andre hadde alle typer serologisk status. Virkningen av vaksinen i den første gruppen var 38 %, mens den blant kvinner i den andre gruppen var 42 %. Videre analyser viste at vaksinen ikke hadde virkning på kvinner som var seropositive til herpes simplex type-1 og seronegative til herpes simplex type-2, eller blant menn.

Selvmondsrisiko varer i mange år

Risikoen for å begå selvmord blant mennesker som har forsøkt å ta livet av seg, er like sterk i 20 år etter forsøket (BMJ 2002; 325: 1125–6). Forskere har sporet opp data på 140 pasienter som hadde vært innlagt etter selvmordsforsøk i slutten av 1970-årene. I perioden 1977–2000 døde 25 (18 %) av de 140. Tre dødsfall skyldtes selvmord, ni var kategorisert som mulige selvmord og fem skyldtes ulykker. Selvmordsraten de fem første årene etter sykehusinnleggelsen var 5,9 per 1 000 per år. De tre siste årene steg raten til 6,8 per 1 000 per år.

Honning mot sår som ikke vil gro?

Honning har vært brukt i sårbehandling i årtusener. Hittil har man trodd at effekten skyldtes redusert bakterievekst. Nå viser laboratorieforsøk at honning også kan virke bakteriedrepende – til og med overfor meticillin- og vankomycinresistente bakteriestammer (J Appl Microbiol 2002; 93: 857–63). Forskerne vet foreløpig ikke hvilke bestanddeler i honningen som virker bakteriedrepende. De understreker at kliniske studier er nødvendig for å vise om honning kan ha noen plass i moderne sårbehandling.

Forhøyet CRP-nivå øker risiko for karsykdom

C-reaktivt protein (CRP) er en sterkere prediktor for kardiovaskulær sykdom blant kvinner enn LDL-kolesterol, viser en stor, amerikansk studie.

Kunnskap om risikofaktorer for hjerte- og karsykdommer er viktig for å kunne sette inn effektive forebyggende tiltak. C-reaktivt protein (CRP) er et akutfaseprotein som øker i blodkonsentrasjon ved inflammatorisk respons, og mye tyder på at inflammatoriske mekanismer spiller en viktig rolle ved koronar hjertesykdom.

I en stor populasjonsbasert studie ble nesten 28 000 friske kvinner i USA fulgt i åtte år (median) med tanke på akutt hjerteinfarkt, iskemisk hjerneslag, koronar revaskularisering og død som følge av hjerte- og karsykdom (1). Etter korreksjon for alder, røyking, diabetes, blodtrykk og hormonell substitusjonsbehandling var relativ risiko for kardiovaskulære hendelser i fem grupper gruppert etter økende CRP-nivå (kvintiler) henholdsvis 1 (referanse), 1,4, 1,6, 2,0 og 2,3 ($p < 0,001$). Relativ risiko i tilsvarende kvin-

tiler gruppert etter LDL-kolesterol-nivå var henholdsvis 1, 0,9, 1,1, 1,3 og 1,5 ($p < 0,001$).

– Denne studien styrker hypotesen om at inflammatoriske mekanismer spiller en viktig rolle ved aterosklerotisk hjertesykdom. Selv lett forhøyet CRP kan være en uavhengig risikofaktor for kardiovaskulære hendelser, men hvilken betydning den har i tillegg til andre sammensatte risikoskårmodeller, er ikke helt avklart, sier overlege Olaf Rødevand ved Feiringklinikken. – Mye tyder på at kolesterolsenkende medikasjon med statiner er spesielt nyttig hos pasienter som i tillegg til øvrige risikofaktorer også har forhøyet CRP. I primærprofylaktisk sammenheng må oppmerksomheten være rettet mot fastslåtte risikofaktorer som røyking, overvekt og fysisk inaktivitet, foruten forhøyet blodtrykk og totalkolesterol, sier Rødevand.

Petter Jensen Gjersvik

petter.gjersvik@legeforeningen.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Ridker PM, Rifai N, Rose L, Buring JE, Cook NR. Comparison of C-reactive protein and low-density lipoprotein cholesterol levels in the prediction of first cardiovascular events. N Engl J Med 2002; 347: 1557–65.

Mestringsstil endrer ikke overlevelse ved kreft

Psykologiske mestringsstiler har liten effekt på overlevelse eller tilbakefall ved kreft, viser en ny oversiktsartikkel.

Teorien om at kreft påvirkes av psykososiale faktorer, går flere tusen år tilbake. I de siste ti årene har det blitt påstått at psykologiske forhold påvirker overlevelsen av kreftsykdommer. Mestringsstil, for eksempel i form av kampvilje, er blitt viet spesiell oppmerksomhet som et psykologisk fenomen som påvirker overlevelsen av kreftsykdommer. En ny systematisk oversiktsartikkel har gjennomgått 37 studier for å undersøke om det er noen sammenheng mellom mestringsstil og overlevelse eller tilbakefall hos kreftsyke (1).

De fleste studiene som undersøkte sammenhengen mellom kampvilje (ti studier) og hjelpeløshet/håpløshet (12 studier) fant ingen signifikante sammenhenger verken for overlevelse eller tilbakefall. Det var også lite støtte for at andre mestringsstiler, for eksempel benektning og unnåelse, hadde betydning for overlevelse eller tilbakefall.

Forfatterne konkluderer med at kreftpasienter ikke bør føle press om at visse mestringsstiler er gunstigere enn andre i forhold til overlevelse eller tilbakefall.

– Det er viktig å minne om at «ta det-faktorer» som mestring har betydning for hvordan pasientene har det under og etter kreftsykdommer. Kanskje bør vi være lettet over at biologien er så robust at mer flyktige fenomener som mestring ikke direkte påvirker liv og død. Samtidig må vi heller ikke kaste barnet ut med badevannet og ignorere betydningen av psykologiske forhold ved kreftsykdom. Kreft er for de fleste en kronisk sykdom, og mer enn halvparten av pasientene vil til slutt oppleve at overlevelse ikke lenger er målet for behandlingen, sier professor Jon Håvard Loge, Institutt for medisinske atferdsfag, Universitetet i Oslo.

Erlend Hem

erlend.hem@basalmed.uio.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Petticrew M, Bell R, Hunter D. Influence of psychological coping on survival and recurrence in people with cancer: systematic review. BMJ 2002; 325: 1066–9.